

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN
te Tongeren bij M. COLLE, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT
binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aankondigingen 15 centiem per
drukregel.

TONGEREN, DEN 30 AUGUSTUS.

Vruchten van den liberalen boom.

Hoe dikwijls heeft men niet bewezen dat het *liberalismus*, in plaats van de landen en volkeren te verlichten en gelukkig te maken, dezelve naar den afgrond leidt?

Italië, dit ongelukkig land, dat nu sedert 12 à 13 jaren door 't *liberalismus* beheerscht wordt, blijft altijd voor ons een bestendig voorbeeld der ongelukken en rampen die aan de landen, waar de liberale klik de overhand heeft, beschoren zijn. Heden lezen wij in eene correspondentie uit Rome, aan de *Union* van Parijs toegestuurd, tot hoe verre het rampzalige Italië door de liberale roode klik op den boord des afgronds is gebracht. Luistert:

« Naar mate dat Frankrijk zich door 't gebod, de goede werken, de bedevaarten en de boetingen zoekt op te rechten, ziet men Italië zijne laatste crisis verhaasten en in volle vlucht naar de internationale en de heerschappij der commune loopen. Nooit wellicht heeft Italië dichter bij zijnen ondergang geweest, en men ziet reeds den gapenden afgrond waarin het zal verzwolgen worden.

De ellende is overal verschrikkelijk. De cholera vermeerdert dagelijks en verspreidt zich stillekens aan als om gansch 't schiereiland te besmetten. De bevolkingen, zich door alle slach van kwalen gestraft en verdrukt gevoelende, willen toelucht tot God nemen en zijne geheiligde bidplaatsen bezoeken; die vertroosting is haar zelfs door een goddeloos en overweldigend gouvernement geweigerd. De prefecten hebben vooreerst begonnen de bedevaarten te verbieden, het leger zelfs gebruikende om de kristene bedevaarders te vervolgen en aan te houden. Nu verbieden zij zelfs de processies en de gewoonlijke feesten, bevelen het sluiten der kerken en beletten het geluid der klokken. De bevolkingen zijn grootelijks verbitterd.

De rooverij recht overal het hoofd op; ernstige wanorders hebben te Boulogna plaats gehad; Sicilië is in volle gisting en een opstand bij die vurige eilanders is zeer te vreezen. Te Rome zelfs, in de hoofdstad des koninkrijks, volgen de dieftent en moordderijen zich met eene zeer weinige geruststellende veelvoudigheid op, en de kooplieden en rijke eigenaars ontvangen met de post naamlooze en bedreigende brieven in welke men hun gebied, op doodstraf, in deze of gene plaats groote geldsommen neder

te leggen. In zekere steden waar de cholera uitgeborsten is, zijn de dappere radicalen (leest liberalen) der municipaliteit gevluht en de bevolkingen, zich verlaten ziende, leveren zich aan de wanhoop over en gelooven, gelijk in de middel eeuwen, aan de tegenwoordigheid der *untori* of personen welke gelast zijn de arme lieden te zalven en ze de plaag op 't lijf te jagen.

Zij beelden zich in dat 't gouvernement de geneesheeren gelast heeft 't gemeen volk te vergiften. Ook sterven de choleralijders zonder de zorgen van eenen geneesheer te hebben willen aanveerden. De geestelikeheid is wonderbaar van zelsopoffering en de soldaten toonen niet min liever dan zij. De gendarmen zijn in ziekedieners herschappen, maar, eilaa! 't het getal slachtoffers groeit er niet te min alle dagen om aan.

Zulks is de rampzalige toestand die Italië aan de liberalen te danken heeft. Wij hebben deze weinige regelen overgenomen met inzicht van aan vele kortzichtige en flauwhertige katholieken, die 't *liberalismus* genegen zijn, de oogen te openen en nu dat het nog tijd is van hunne doling doen terug te komen. Mochten de lessen der ondervinding op hun een heilzaam uitwissel hebben; mochten zij eindelijk begrijpen hoe hoogst gelukkig het is op eens anders kosten wijs te worden.

Opvoeding en Godsdiens.

Hoe dik wijlk schreven wij het niet? Waartoe dient de opvoeding zonder onderwijs, en hoe kan er opvoeding zonder godsdiens bestaan? Geen onderwijs zonder opvoeding, geene opvoeding zonder godsdiens, ziedaar de echte katholieke stelling.

Bij deze stelling heeft zich onlangs een liberaal, de heer A. Leroy, hoogleeraar bij de Universiteit van Luik, aangesloten.

Ziehier hoe de heer Leroy zich uitdrukt.

« Verspreidt overal het onderwijs, roept men van alle kanten; dat is goed; men wet waarheen men zijne stappen richt, wanneer men in de duisternis voortstapt. Maar, goede lieden, het onderwijs is enkel een middel en geenszins een doel.

Het kind zal zich kwetsen, indien gij hem niet toont, hoe het zich van het wapen moet bedienen, dat gij hem in de handen geeft. Dat wil zeggen, dat *het onderwijs slecht een noodlottig geschenk is, wanneer het enkel eene fopperij is.*

Men gaat voor geleerd door, als men zich eenige boeken heeft eigen gemaakt. Groote dwaling! Deze wetenschap is slechts eene

oorzaak tot bekoring, wanneer zij het geweten niet heeft omvat. *Het geweten moet gevormd en versterkt worden, en juist dat verwaarloozend wij.* Onze kinderen zullen alles schijnen te kennen, maar als wij niet aandachtiger toezien, zal hun hart niet gevuld zijn... De grootheid en de ware sterkte vindt men bij de grijsaards.

Zij hadden min geleerd dan wij, maar zij hechten minder prijs aan de woorden. Kortom, het onderwijs is nog enkel volgens de openbare meening, in meer dan een land een vernis, een voetstuk, een kapitaal dat men plaatst om vooruit te komen; voor hen was het een middel om beter te worden, en om de samenleving te verbeteren. Nu, de geleerdheid, die men zoo niet verstaat, is nauwelijks beter dan de onwetendheid.

Ziedaar moedige, edele woorden! In den grond is dit de katholieke stelling, en alleen de katholieke stelling. En die gaat uit van eenen liberaal!

Inderdaad, de heer hoogleeraar Leroy wil, dat de opvoeding gepaard ga met het onderwijs, en dat de opvoeding in het vormen des gewetens, dat wil zeggen: in de kennis van den godsdienst, besta. In andere woorden: hij vraagt dat de godsdienst gansch het onderwijs doordringt.

Dit is eene oorlogsverklaring aan het liberaal programma, hetwelk enkel het onderwijs wil — « het overvloedig onderwijs » — zooals de liberalen zeggen.

Brussel, 29 augustus, 1873.

Mijnheer de Postrijder,

Met recht kan men zeggen dat het politiek in diepen slaap gevallen is. De Kamers zijn gesloten, ministers en staatsmannen zijn op vacantie, wie is er thans nog die vraagt naar politiek nieuws?

Behalve de aanstaande kiezingen die te Antwerpen zullen plaats hebben voor de benoeming van twee representanten, zie ik geen vraagstuk aan den belgischen gezichteinder dat den slaaplust der politieke wereld zou kunnen overwinnen.

Wijl elke andere stof heden ontbreekt, laat ons eenen oogslag werpen op den toestand in denwelken de kiezingen van Antwerpen zich opdoen.

Gedurende hunne te lange overheersching, hebben de liberalen de Antwerpenaars ten diepste misnoegd. Het is hier niet meer noodig de oorzaken dezer misnoegdheid uit een te zetten; dezelve bestaat, zij is zoo diep inge-

worteld en zoo zeer in het oog springend, dat men te vergeefs zou zoeken dezelve te loochenen of haar buiten rekening te laten.

De Antwerpenaars zijn met geenen kalen praat te lokken. Zij kennen de belangen hunner stad. De Geuzen die zich tijdens de laatste kiezingen meester gemaakt hebben van het stadhuis, hebben zulke treurige gedachte van hun bestuur gegeven, dat de hardnekkigste liberalen moeten bekennen dat de kans om eenen nieuwen strijd aan te nemen met geene hoop van zegepraal kan gewaagd worden.

Dit is zoo waar dat de antwerpsche liberalen tot heden toe, nog in twijfel zijn of zij, bij de kiezingen der maand september, twee kandidaten zullen op den rang zetten om de heeren Gerrits en d'Hane te ontvangen.

Is die twijfel alleen geen voldoende bewijs van den afkeer welken de liberalerij aan de burgers van Antwerpen inboezemt? Wel hoe! Binnen drie weken moet er eene dubbele kiezing plaats hebben voor de benoeming van twee representanten en tot op dit oogenblik is men in twijfel of men ja of neen den strijd zal aannemen?

Wat de katholieke denkwijze aangaat, deze maakt zich met gerustheid gereed om het strijperk binnen te treden. Reeds noemt men hare kandidaten; het zijn de heeren Guyot-Van Praet en Eugène de Decker Havenits neef van dengenen die gedurende eenige dagen gouverneur van Limburg was.

Deze namen zijn met algemeene welwillendheid ontvangen geworden en welke ook de houding zij der liberalen, met zekerheid kan men voorzegen dat de aanstaande kiezingen voor uitslag zullen hebben de benoeming der twee katholieke kandidaten.

Neen, Antwerpen zal niet meer onder het juk der liberalerij vallen! De fiere Scheldestad heeft eene al te vernederde ondervinding gedaan door hare stadsbelangen den 1° juli 1872 aan de Geuzerij toe te vertrouwen. Antwerpen keert terug tot die katholieke en echt vaderlandsche overleveringen die haren roem in de geschiedenis en hare hoop in de toekomst daar stellen. *Jan van Brussel.*

De gezworen vertaler van het hof van beroep te Brussel.

(Een klein staaltje. Er komt een kleine jongen getuigen uit de omstreken van Antwerpen.)

De vertaler. Zeg 'n kie, menneken, wat hebje gij gezien van di' affaire!

De jongen. Hij heeft aan Michiel eene klets gegeven, dat hij met zijn hoofd door de glazen deur vloog.

DE NIEUWE DOKTOR.

Een verhaal naar het Hoogduitsch.

(11^e Vervolg.)

Nog eer de wagen geheel had stil gehouden was Leopold er reeds afgesprongen om den houtvester te zoeken, die met zijne oude trouwe zuster en eene dienstmaagd huide, en dien hij gelukkig ten dienst aantrof; ofschoon Leopold onder die vermoeding nauwelijks door den ouden man herkend werd, heette hij hem weldra toch zoo barteljik welkom dat Leopold, in zoo verre hij nog eenigen schijn van twijfel mocht gekoesterd hebben omtrent de bereidwilligheid van den houtvester om hem in zulk eene hachelijke zaak te helpen, dien twijfel nu wel geheel en al moest laten varen. Eenige weinige woorden tot verklaring waren voldoende om Werner met de gansche zaak bekend te maken, en nauwelijks had hij begrepen waar het om te doen was, of hij verklaarde zich onmiddellijk volkomen bereid den vluchteling op te nemen, en hem te huisvesten en te verplegen tot dat hij in staat zou zijn hem in veiligheid over de grenzen te voeren. « Daar kunt gij staat op maken, mijne jongen! zegde hij, dat de duivel zelf hem hier niet uit zal vinden als de oude Werner hem onder zijne bescherming heeft genomen! Eo wat de krijgslisten betreft om hem verder voort te helpen, daarvoor heb ik in 1813 en 14 genoeg bijgewoond om het met een karrewietje als dit, dat in vergelijking maar kinderwerk is te noemen, wel klaar te spelen! »

Zoo voorzichtig mogelijk werd Gustaaf toen van den wagen in huis geholpen, alwaar eene gemakkelijke ligplaats voor hem in orde werd gebracht, terwijl in korten tijd alles tot zijne

zorgvuldigste verpleging werd voorbereid. Leopold gevoelde zich onuitspreklijk verlicht toen hij zijnen vriend zoo goed verzorg zag, en alvorens afscheid van hem te nemen, gunde hij zich nog den tijd tot een vertrouwelijk onderhoud waarin Gustaaf hem de nadere bijzonderheden mededeelde van zijne verwonding en vlucht, tot op het oogenblik dat hij nedergestort was, en zich den dood nabij had gewaand. Een gelukkig toeval had hem de woning doen bereiken van de goedgehartige boerenlieden, die hem zoo welwillend hadden opgenomen en aan wie hij de tusschenkomst van zijnen vriend te danken had. Leopold van zijne zijde sprak toen van zijn onderhoud met Elisabeth, waardoor Gustaaf diep getroffen werd. Met het geld zijner zuster dat Leopold hem ter hand stelde, hoopte hij Engeland te bereiken, van waar hij dan verder tijd zou zenden. « Waarschijnlijk ga ik van daar naar Amerika, » zegde hij, « waarheen ook de meesten mijner lotgenooten zich begeven zullen, ofschoon het mij eigenlijk onverschillig is waarheen het noodlot mij drijft, daar 't vaderland geene plaats meer voor mij heeft! Ach Leopold, Leopold! liet hij er op een toon van de diepste smart op volgen, « dat juist ik het dierbaar vaderland ontvluchten moet, voor welks welzijn ik zoo geerne mijn laatste druppel bloed had ten offer gebracht! »

Zijn vriend zocht hem te troosten en te bemoeuigen, en hij sprak van een tijd die gelukkiger voor Duitschland zijn zou en dus ook voor hem de mogelijkheid zijner terugkomst in het vaderland zou met zich brengen. « Belooft mij plechtig, » zeide Gustaaf, « dat gij mij geregeld op de hoogte zult houden van den loop der zaken hier. Ik begeef mij niet zoo geheel en al van het vaderland losgescheurd, wanneer ik door een vriendenhart als het uwe daarmede verbonden blijf en door u steeds alles te weten kom

wat er aan den politieken gezichteinder zowel als aan den huiselijken haard voorvalt. Wilt gij mij dat beloven, Leopold? »

Leopold sidderde, want hij dacht aan de mogelijkheid dat wellicht binnen eenige uren hij zelf niet meer onder de levenden zou kunnen zijn, en slechts aarzeland gaf hij de plechtige verzekering dat, even als zijne vriendschap zelf, zoo ook elk bewijs daarvan slechts met zijn leven eindigen zou. En toen beide vrienden elkander bij het afscheid sprakeloos omarmden, dacht elk hunner of zij elkander wel ooit zouden wederzien.

Eindelijk rakte Leopold zich los uit de armen van zijnen vriend en na een kort onderhoud met den houtvester, waarin nog eens zorgvuldig overlegd werd wat er verder voor de veiligheid van Gustaaf moest gedaan worden, nam hij ook van den braven ouden man afscheid om zich weder huiswaarts te begeven.

De zon stond reeds aan den hemel en waarschuwde hem dat het uur naderde, waarop hij zijn tegenstander zou ontmoeten, zoodat hij den boerenjongen die hem op zijnen wagen terug zou brengen tot spoed aanzette. Intusschen had hij onderweg nog gelegenheid genoeg om alles te overdenken wat hem verder te doen stond. Zijne eigene zaken waren licht te regelen, daar hij onderloos was en broeders noch zusters had, en omdat er in 't algemeen niemand was op de wereld » zooals hij met eene gewaarwording van bitterheid in zich zelf zegde, » om wiens wil ik nog iets zou te beschikken hebben! Maar Elisabeth! » Deze gedachte sneed hem als een tweesnijdend zwaard door de ziel! Hij bedacht dat de man dien hij haatte als zijn bittersten vijand, dien hij wellicht zou willen doden, dezelfde was dien zij beminde, en dat zijn schot dan tevens het hart zou treffen van haar die hem boven alles dierbaar was. Hij zuchtte diep toen

hij tot de erkenning komen moest dat hij door zijne verbinding zich zelve in een net van verwickelingen gebracht had, waaruit hij zich nu niet meer bevrijden kon. Goddank! » mompelde hij in zich zelve, » hij heeft het eerste schot! »

In zijne woning aangekomen vernam hij tot zijne geruststelling dat men zijne afwezenheid niet had opgemerkt en nadat hij zijne vermoeding had afgeworpen en zijn uniform weder had aangetrokken, zette hij zich neder om zijne gedachten te verzamelen. Het was hem niet mogelijk Elisabeth nog weder te zien. Hij bracht dus alles wat hij haar te zeggen had op 't papier, stelde haar gerust omtrent den toestand van Gustaaf en liet daarop eenige woorden volgen waarin hij haar bad zijne als een getrouwen vriend te denken, die haar geluk zegenen zou waar en hoe zij dit zou mogen vinden. Nadat hij dezen brief gedressoord en verzegeld had deed hij dien in een onbeschreven omslag, dien hij eveneens verzegelde, en overhandigde hem toen aan zijnen getuige, die hij hem gekomen was om zich met hem naar de afgesproken plaats te begeven, met verzoek den omslag in geval hij gedood mocht worden, te openen en den ingesloten brief aan zijne adres te bezorgen. « Overigens heb ik niets meer te regelen! » zegde hij met een weemoedig glimlachje; toen gaf hij zijnen oppasser nog eenige noodzakelijke bevelen en verklaarde zich alzo bereid zijnen getuige te vergezellen.

Elisabeth had dien dag in de treurige gemoedsstemming doorgebracht, en zat nu toen de dag ten avond neigde aan de grootste onrust ten proef op hare kamer, daar zij elk oogenblik omtrent leven of dood van haren geliefden broeder tijingt te wachten had. Ook dacht zij in vorige gemoedsbeweging aan den trouwen vriend voor wiens veiligheid zij met ontzetting vervuld